

Podľa odhadu RRZ rozpočet bez započítania pozitívnych vplyvov dôchodkovej reformy zhoršuje dlhodobú udržateľnosť verejných financií

Predložený Návrh rozpočtu verejnej správy pre roky 2022 – 2024 považuje Rada za realistický len v prvom roku. Podľa v súčasnosti dostupných dát RRZ odhaduje v roku 2022 deficit nižší o 0,5% HDP (0,5 mld. eur) v porovnaní s odhadom vlády.

Aj tento rok Rada konštatuje, že návrh neobsahuje skutočné viacročné rozpočtovanie. Pre roky 2023 a 2024 Rada identifikovala významné riziká, ktoré vyplývajú z nedostatočného vyšpecifikovania alebo neuvedenia opatrení na dosiahnutie rozpočtových cieľov. Podľa odhadu Rady by sa v rokoch 2023 a 2024 bez týchto opatrení deficit znížil len na 3,9 % HDP, vláda však cieľ deficitu 2,7 % HDP, resp. 2,6 % HDP. Aby bol rozpočet realistický aj v strednodobom horizonte, vláda musí predstaviť dodatočné trvalé opatrenia na úrovni 1,3 % HDP (1,5 mld. eur). No aj v prípade dosiahnutia vládou stanovených fiškálnych cieľov sa dlhodobá udržateľnosť zlepší len prijatím avizovaných reforiem.

„Je nevyhnutné zlepšiť finančnú stabilitu dôchodkového systému znovuzavedením dôchodkového automatu. Aby sa už neopakoval scenár výrazného zhoršenia dlhodobej udržateľnosti, ako sa to dialo v predkrízovom období, je dôležité prijať ústavné ukotvenie výdavkových limitov a zefektívnenie účinnosti dlhovej brzdy,“ zdôrazňuje predseda RRZ Ján Tóth. Radou odhadovaný vývoj deficitu spolu so zníženou likvidnou rezervou zabezpečí stabilizáciu dlhu, nie však jeho znižovanie. Dlh sa pri takomto vývoji stabilizuje nad horným limitom dlhovej brzdy blízko hranice 60 % HDP.

V budúcom roku bude na ekonomiku reštrikčne pôsobiť znížená dostupnosť verejných zdrojov, keďže výpadok jednorazových opatrení na strane dopytu bude len čiastočne kompenzovaný zvýšeným prílevom eurofondov. Odhady dnes už nerátajú s prehrievaním ekonomiky v roku 2022, preto by rozpočtová politika mala byť ešte opatrná a citlivo reagovať na zmeny v ekonomike. Ak by došlo k opätovnému zhoršeniu pandemickej situácie, vláda by mala reagovať jednorazovými adresnými stimulmi a zrýchleným čerpaním eurofondov aj nad rámec rozpočtovaných objemov, no zároveň sa vyhnúť zvyšovaniu trvalých výdavkov.

Nakoľko Rada očakáva výrazne nižší deficit v tomto roku - dokonca nižší ako bol v rozpočte ešte pred jeho novelizáciou - a táto úspora sa neprenáša dostatočne aj do budúceho roka, existujú veľké riziká, že samotný rozpočet pre budúci rok môže znamenať príliš veľké uvoľnenie konsolidačného úsilia (o 0,6 % HDP). V prípade potvrdenia predpokladaného lepšieho vývoja verejných financií v roku 2021 by preto vláda mala zvážiť adekvátne zníženie tohto uvoľnenia. V opačnom prípade tento vývoj sťažuje plnenie cieľov pre roky 2023 a 2024. RRZ konštatuje, že vláda v rokoch 2023 až 2024 vyvinie takmer nulové konsolidačné úsilie, hoci prognózované prehrievanie ekonomiky vytvorí vhodné podmienky pre výraznejšiu konsolidáciu najmä v roku 2023.

Scenár RRZ vychádzajúci z medializovaných informácií predpokladá prijatie dvoch z troch fiškálne významných reforiem a teda použitie 2/3 z alokovanej výdavkovej rezervy v rozpočte. V takom prípade by sa dlhodobá udržateľnosť zlepšila o 0,4 % HDP, ale len ak sa prijímajú zmeny v dôchodkoch podľa Plánu obnovy. Naopak v prípade neprijatia kľúčových dlhodobých reforiem by rozpočet viedol k zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti a to aj v prípade, ak by sa ušetrila celá rezerva alokovaná na dodatočné výdavky podmienené prijatím reforiem.

Ak by sa mal vplyv neprijatia fiškálnych reforiem plne kompenzovať, ciele deficitu rozpočtu by sa museli znížiť v roku 2022 na úroveň 4,0 % HDP. Na vierohodné a trvalé zníženie deficitu pod hranicu 3 % HDP a zároveň zníženie rizík udržateľnosti bezpečne do pásma stredného rizika, by podľa RRZ bolo potrebné **okrem prijatia dôchodkovej reformy podľa Plánu obnovy aj vierohodným spôsobom vyšpecifikovať dodatočné konsolidačné opatrenia na úrovni 1-1,5% HDP (1,1 až 1,7 mld. eur).**